

בספטמבר 2022 ימלאו 50 שנה למכון משואה.

לקראת שנת היובל נחשוף מידי שבוע, במשך 50 שבועות, פריט נבחר מתוך אוספי ארכיון משואה.

פריט מספר 35 – ארכיון אישי - השופט ד"ר משה בייסקי

בארכיון משואה מופקד ארכיונו האישי של השופט ד"ר משה בייסקי (1921 – 2007)

ד"ר בייסקי נולד בעיירה דז'יאלושיצה שבפולין. מגיל צעיר היה חבר בתנועת "הנוער הציוני" בקן קרקוב. עם פרוץ המלחמה ועד לשנת 1942 היה בגיטאות בעיר קרקוב ובעיר הולדתו דז'יאלושיצה. באקציה הגדולה לחיסול גיטו דז'יאלושיצה נשלחו מרבית היהודים ובניהם בני משפחתו ורבים מחבריו לתנועת "הנוער הציוני" למותם במחנה ההשמדה בלז'ץ. למזלו נמצאו משה ושני אחיו כשירים לעבודות פרך ונשלחו למחנה עבודה בכפייה פרוקוצ'ים בו עבדו בבית חרושת לגז.

משה החליט לברוח ממחנה העבודה וחזר לעיר הולדתו דז'יאלושיצה, שם עסק יחד עם חברי תנועת "הנוער הציוני" בזיוף ניירות אריים עבור נערות יהודיות, לצורך הצלתן. לבסוף חזר למחנה העבודה ליד קרקוב בו נמצאו שני אחיו ומועבר למחנה הריכוז פלאשוב שם עבד בעבודות כפיה בפירמת שטראוך.

רבים ממחנה הריכוז פלאשוב ובניהם משה נשלחו למחנה ההשמדה גרוס רוזן, אולם, בזכות אוסקר שינדלר האסירים הועברו למחנה העבודה ברינליץ בצ'כיה שהוקם על ידי שינדלר כמפעל ייצור נשק ובפועל היה מקום הצלתם של מאות יהודים.

ד"ר בייסקי שוחרר מהמחנה ב-9/5/1945 ועשה דרכו ברגל עם אחיו לאיטליה שם הם עלו על אוניית המעפילים פטר ב' אשר נחתה על חופי שפיים באוקטובר 1945.

במאי 1961 העיד משה בייסקי במשפט אייכמן ומאז היה פעיל מאוד בארגונים להנצחת השואה, בין היתר כיו"ר הועדה לציון חסידי אומות העולם ביד ושם וכיו"ר המכון ללימודי שואה – משואה (בין השנים 1992 – 2006).

פריטים מקושרים:

- פריט מספר 104622 - משה בייסקי (עומד מימין) וככל הנראה בני משפחה 1939.

- פריט מספר 104623 - משה בייסקי (יושב ראשון מימין) וקבוצת אסירים משוחררים עימם נדד לכיוון איטליה. לאחר השחרור.

- פריט מספר 73422 – משה בייסקי מקריא את מגילת היסוד לקראת הקמת מכון משואה, יחד עם פרדקה מזיא, אפריל 1965.

- משה בייסקי מעיד במשפט אייכמן מאי 1961 (מקור - ויקיפדיה)

